

Vaizduotės Lietuva

Rašytojai Antanas Šileika ir Dalia Staponkutė – apie tikrąją ir vidinę emigraciją.

D. Staponkutė. Jau įpratome girdėti „diasporos rašytojai“ ir „lietuvių autoriai“ kaip atskirus terminus, taikomus dviem skirtingoms lietuvių literatūros sritims, tačiau literatūrą klasifikuoti itin sunku ir visados atsiras autorių, kurie jaučiasi svetimi bet kokiai sričiai. Be to, klasifikavimas gali išprausti rašytoją į varžančius rėmus, todėl jie turėtų būti nematomi ir nejuntami pačiam rašytojui. Jei literatūros kritikai, tarkime, pristato rašytoją kaip „diasporos“ autorių, tai gali nutikti taip, kad skaitytojai ir skaitys jį kaip „diasporos“, net jei autorius savo kūryboje išreikš pačias karščiausias Lietuvos aktualijas. Terminai uždeda tam tikrus akinius ir skaitytojui... Sykiu diasporos balsas į Lietuvą – tai žvilgsnis į savo kraštą iš tolo, per atstumą, atskleidžiant tai, kas nematoma iš arti. Lietuvių diasporos rašytojai Antanas Šileika, Daiva Markelis, Kęstutis Nakas, Birutė Putrius, Karolis G. Žukauskas, Irena Mačiulytė, Julija Šukys, Laima Vincė ir kiti, kurie rašo ne lietuvių kalba, irgi yra lietuvių rašytojai, nes tokius juos daro jų pasirinktos temos: jie stebi, tiria, rašo apie Lietuvą ir lietuvius. Beveik visų jų tekstų, daugiau ar mažiau, yra išversta į lietuvių kalbą ir jie prieinami lietuvių skaitytojams. Pagaliau kiekvieno diasporos rašytojo biografija tokia išpūdinga, kad vien jau užrašius jas visas lietuvių literatūra praturtėtų ne tik temomis, bet ir kultūriniais-geografiniais atspalviais.

Dalia Staponkutė.. Gretos Skaraitienės nuotr.

Šalies aplinka, kurioje rašytojas kuria, daro jam didžiausią įtaką, ir tekstai, sukurti Lietuvoje ir Kanadoje, nors ir lietuviška tema, gali esmingai skirtis – net vienas ir tas pats herojus gali atrodyti vis kitaip. Juk vieni kuria gimtosios kalbos aplinkoje, namie, o kiti – kitos kultūros erdvėje, svetur. Tiesa, kartais lietuvių autoriai, gyvenantys Lietuvoje, irgi kuria ne Lietuvoje, o kitose šalyse – rašytojų namuose

Švedijoje, Vokietijoje, Latvijoje ir pan. Globalizacijos sąlygomis skirstyti kūrybą į „diasporos“ ir „vietinę“ gana sudėtinga, nes radikaliai keitėsi ir išsiplėtė „vietos“ sąvoka. Bandant ją siaurinti, rizikuojama riboti ir prasminį-idėjinį rašymo lauką, ir pasaulio viziją ir net poreikį rašyti atvirai. Klasifikacijos „lentynų“ vis dėlto reikia literatūros tyrėjams ir mokslininkams, tačiau tegu tos „lentynos“ būna peršviečiamos kaip modernioje bibliotekoje. Gal tik archyvams nereikia šviesos, jie šviečia savaime ir laikas juos pavertė stovais, brandžiais. Aktuali nūdienos kūryba susipina formomis, temomis, idėjomis, jausmais ir emocijomis, tapdama šiandieninės epochos liudininke, kad kada nors ir ji virstų nušviečiančiu archyvu, saugančiu unikalią lietuvių literatūros vietą šiame istorijos tarpsnyje.

A. Šileika. Noriu pabrėžti štai ką: lietuvių diasporos kūryboje, nors naratyvai ir herojai gali būti „lietuviški“, neretai išryškėja ne tiek lietuviybė, kiek tai, kas bendražmogiška, artima, suprantama kitų kultūrų žmonėms, gyvenantiems tam tikrą istorinį laiką. Štai mano kūryba – ji ne tik apie Lietuvą ir jos istoriją. Veikiau apie tai, kaip lietuviškos patirtys padeda suprasti pasaulį, kuriame gyvename. Mano herojai ir lietuviški, ir translaikiški. Ką tai reiškia? Pavyzdžiui, Homero „Iliadoje“ Andromachė maldauja Hektoro nekariauti už Trojos sienų; lietuvių partizano, pabėgusio į Paryžių, žmona maldauja jo nevykti į atgal Lietuvą, kur jo laukia „kova su okupantais“. Visais laikais moterys meldė vyrų nekariauti ir visais laikais vyrai kariavo. Esu lietuvių kilmės Kanados rašytojas, išaugęs emigrantų šeimoje, gyvenu ir dirbu Kanadoje, rašau angliškai, dievinu anglakalbę literatūrą (ją studijavau ir iki šiol kartais ašaroju, skaitydamas anglų poeziją; nereikia pamiršti, kad kaip kanadietis esu išaugintas ir Britų Sandraugos dvasia), tačiau mano temos, ypač naujausiuose romanuose, susiję su Lietuva. Kyla klausimas, kodėl? Kas skaito mano romanus? Man, kaip lietuvių imigrantų palikuoniui, psichologiškai nebuvo svetimos dramatiškos lietuvių gyvenimo istorijos ir jų išsišakojimai. Aš nenorėjau kurti tik liūdnai nostalgiško arba politiškai motyvuoto naratyvo apie Lietuvą. Siekiu, kad jis būtų tikroviškas. Lietuva – istorinių dramų kupinas kraštas. Tikrai yra iš ko semtis medžiagos apmąstymams įvairiausiomis kryptimis. Mano tėvų karta išgyveno karo ir emigracijos sukrėtimą, ir paradoksalu, kad nelengvas jų gyvenimas manęs kaip rašytojo nesužlugdė ir nevertė atsiriboti, o atvirksčiai – praturtino ir paskatino gilintis į viso šito pasekmes. Pirma, aš irgi gyvenu tremtyje, tiksliau tremtis – mano paveldas, mano gyvenimo apvalkas, tegu ir atskilęs nuo turinio, t. y. nuo autentiškų patirčių Lietuvoje. Esu ištremtas ne tik iš Lietuvos, bet ir jos istorinio laiko. Kadaise tremtis būdavo rašytojui įkvėpimo šaltiniu, tačiau ilgainiui tapo aišku, kad

literatūroje per mažai rašoma ir kalbama apie antrosios kartos tremtinio jausmą. Deja, kaip rodo politinis smurtas tarptautiniu mastu, šis jausmas niekur nedingsta, o tik įgauna pabaisos pavidalą. Antra, užaugau pokario epochoje ir dar būdamas vaikas patyriau, ką reiškia būti emigrantu iš tokios šalies, kurios nebėra pasaulio žemėlapyje. Šis „nematomojo“ sindromas paskatino mane tapti rašytoju. Norėjau būti matomas, kad vienaip ar kitaip pateisinčiau savo buvimą. Visi ambicingi rašytojai trokšta išvysti savo vardus ant knygos viršelio, tačiau aš šį poreikį išgyvenau desperatiškai – man reikėjo ne tik įtikinti kitus savo egzistavimu, bet ir susigražinti tikrąjį tapatumą. Žinoma, aš buvau ne vienintelis toks. Aplink gyveno estų, ukrainiečių, latvių emigrantai. Jaunystėje mes netgi buvome įsteigę krepšinio klubą „Dingusių tautų lyga“... Trečia, labai gerai, kad išmokau bent vidutiniškai skaityti lietuviškai ir susikalbėti be vertėjo. Ilgainiui man tai padėjo atverti langą į Lietuvos istoriją. Savo dideliame džiaugsmui Lietuvoje atradau neįkainojamos medžiagos kūrybai – gyvus pasakojimus, šūsnis „savos produkcijos“ knygų, tokių kaip autobiografijos, dienoraščiai, atsiminimai... Kas skaito mano translaikiškas istorijas, kurios sykiu yra ir lietuviškos? Mano skaitytojai – kanadiečiai ir amerikiečiai, nors pastarieji sudaro mažesnę auditoriją. Juos visados viliojo egzotiškasis Lietuvos elementas – juk ilgą laiką tai buvo (ir daugumai tebėra) labai tolimas kraštas, apipintas mistiškais legendomis. Ne veltui net fiktyvus Thomo Harrio romanų ir ekranizacijų herojus Hanibalas Lekteris siejamas su lietuviška kilme. Nors Lietuva Amerikos žemyno gyventojams – ne Transilvanija, tačiau, galima sakyti, ne tokia jau tolima „jos versija“. Jei savo romanuose vaizduočiau lietuvius kaip eilinius Toronto priemiesčio gyventojus, tai turbūt nepatrauktų skaitytojų dėmesio. Nors traukia ne tiek pati egzotika, kiek ryškūs skirtumai. Skirtumai daro mus įdomius vienas kitam.

D. Staponkutė. Skirtumai traukia, kol jie vos pastebimi. Iš arti jie gali ir atstumti. Lietuviai, emigravę iš Lietuvos viena epocha vėliau nei pokario karta, t. y. išvykę kaip darbo ir vertybiniai emigrantai, irgi patyrė tremties jausmą ir nematomojo gyvenimą. Žinoma, esmingai kitoki. Traumas lyginti itin sudėtinga, bet verta, nes visų jos unikalios. Gal tai – unikaliausia, ką tik gali žmogus patirti. Emigrantai į Vakarus atvyko iš beviltiškai žlugusio Rytų Europos bloko – dešimtmečiais niekas Vakaruose nepaisė jų tapatumo, tik prireikus pasitelkdavo jų žinias arba darbo jėgą. Kiek kartų iki ašarų tekdavo aiškinti, kad Lietuva, Moldavija, Ukraina ar Latvija – tai ne vienas ir tas pats. „Jūs visi vienodo veido“, – atskriedavo ciniškas darbdavio atsakymas tarsi turėtumei Kaino žymę ant kaktos. Niekas iš lietuvių nesitraukė į Rytus, visi siekė Vakarų, ir turbūt nedaug kas

išvyko dėl „laisvo žmogaus“ apsisprendimo, kuris suteikia tikrus, o ne „skolintus“ sparnus. Veikiau žmones vijo (turiu galvoje 9-ąjį XX a. dešimtmetį) objektyvios aplinkybės po to, kai pavojingai kaip aisbergas vidur okeano skilo visa nekenčiama sistema ir staiga užsidarė fabrikai, fermos, mokyklos, ligoninės, valgyklos, kultūros namai... Vaikystės draugai, kurie mokykloje nemokėjo padauginti dviejų iš dviejų, pernakt susikrovė milijoną, nes nesidrovėjo pridėti prie smilkinio revolverio naujajam verslininkui. Dešimtmetį po nepriklausomybės atkūrimo Lietuva siūbavo į visas puses kaip piratų laivas, metantis į atvirą jūrą „pernelyg sunkų“ balastą, su kuriuo išbildėjo už borto ir nemažas glėbys gėrybių. Daug kas išvyko, nepakėlęs baisios „jūros ligos“ ir nė nestabteldamas susimąstyti, jog gali prarasti pilietybę. Niekas apie tai negalvojo, nes pirmiausia reikėjo išlikti kaip oriam žmonijos atstovui, kaip savo šeimos maitintojui. Tikra tiesa, kad Lietuva kupina neįtikėtinų dramų ir kad anaipol ne visos jos užrašytos. Vienas graikų rašytojas Vilniaus knygų mugėje yra pasakęs: „Įdomu būtų paskaityti pasakojimą apie posovietines traumas, tačiau dar neatėjo laikas. Lietuva dar nepakankamai nuo šito nutolusi.“ Tokių bandymų lietuvių literatūroje būta, bet ne tokių atvirų kaip įstabios dipukų istorijos, ir tai liudija, kad reikia tikrai mažų mažiausiai pusšimčio metų, jog užaugtų kritiškai mąstanti karta, galinti atvirai kalbėti apie savo tėvų patirtis. Panašiai galima paklausti ir savęs: o kas vertė išvykti mane? Ar kelionė svetur paskui vyrą iš kitos šalies yra laisvas pasirinkimas? Kas buvo ta išsimylėjusioji Aš – ta manyje esanti „kita“, kuri pamilo nepažįstamąjį. Ilgainiui, stebėdama, kas nutinka Rytų Europos moterimis, kurios išteka už užsieniečių ir ilgą laiką atlieka tik „tylinčių motinų“ vaidmenį, prisiminiau klasikinį graikų mitą apie Medėją. Apie emigraciją iš meilės svetimšaliui graikai prabilo Medėjos mitu. Jo herojus Jasonas, atsivežęs žmoną į savo valdas, išdavė ją ir paliko vieną – gyvenimo išbandymams tarp svetimų. Iš keršto Medėja nužudė savo vaikus, tačiau ne vyrui ji keršijo, o baudė savyje „svetimą“, kuri kadaise patikėjo Jasonu. Ji baudė save už meilę, kurioje ji buvo kita, neatpažįstama moteris, pati sau svetimšalė.

A. Šileika. Susvetimėjimas sau, vedantis link emigracijos, ir priverstinis išvarymas yra du skirtingi dalykai, nors trauminės pasekmės gali būti panašios... Milijonai karo išvartų iš namų, milijonai žuvusių ir išsibarsčiusių po pasaulį tarsi vienos dėlionės gabaliukai. Kartais man atrodo, kad mano kartai pasisekė. Mes po sudužusio laivo katastrofos neva pasiekėme nedidelį rojus kampelį, kuriame galėjome susikurti ramų ir taikų gyvenimą. Mano šeimai tai buvo Vestono miestelis Kanadoje (miestelį jau senokai „prarijo“ Toronto megapolis). Vestone

mes, emigrantai iš Lietuvos, sudarėme tik nedidelę dalį pabėgėlių iš Europos kontinento – DP (*displaced persons*), lietuviškai „dipukai“. Regis, juo aš likau visą savo gyvenimą, t. y. savo gimimo vietą Kanadoje suvokiau kaip vietą, kuri nėra „mano“. Vis prisimenu Salmano Rushdie esė apie vaizduotės namus (*imaginary homelands*). Nors jo tekstai skirti pokolonijiniam fenomenui Didžiojoje Britanijoje, man jie svarbūs ir artimi tuo, kad žvelgia į migrantą kaip į tipinį, niekuo neypatingą, XX a. herojų. Rushdie teigė, kad mes suvokiame pasaulį per vaizdinius savo vaizduotėje, ir nieko daugiau. Taip nutiko ir man. Aš nuolatos kurdavau ir perkurdavau savo „lietuviškus namus“, galvodamas, kokie jie turėtų būti. Tai netgi ne galvojimas, o refleksas, nemąstančios mintys. Tačiau, nepaisant visko, aš jaučiau turįs teisę į šį dvasinį, vaizdinius kuriantį lietuvišką paveldą, kurio nebūdamas dipuku nepatirčiau. Šalia šito mano vaizduotė kūrė ir kitokius namus.

Antanas Šileika. Asmeninio archyvo nuotr.

Mano namais buvo ir visa Britų Sandrauga, suteikusi man teisę į gerokai platesnį – europietišką paveldą. Užtekdavo tik panorėti ir išgirdavau sau artimą balsą iš Indijos, iš Australijos, ar iš Pietų Afrikos... Rašytojų Rudyardo Kiplingo, Arthuro Conan Doyle'io, Elizabethos Nesbitt, H. G. Wellso vaizduotės namai buvo ir mano

namais. Jų kalba buvo ir mano kalba. Mano „angliški namai“ guosdavo mane negandos valandą, kuri užslinkdavo ant mano „lietuviškų namų“. Tai galėjo būti pralaimėtos krepšinio varžybos, nuobodulį varantis Vestono gyvenimas, nelengva akistata su tėvu, kuris taip ir nepritapo Kanadoje, ar – su nuolat liūdna mama. Mano „angliški namai“ nestokojo įvykių ir imperinių nuotaikų, o „lietuviškai namai“ buvo kupini gilios melancholijos. Abeji namai atstojo man du angelus, tupinčius ant dviejų mano pečių, o pagal Freudą „angliški namai“ būtų mano vaikiškasis *superego*, o „lietuviški“ – *id*. Tačiau mano tėvams Lietuva nebuvo įsivaizduota. Ji – tikra, nors jos ir nematyti Vestono gatvėje, kur gyvenome, ar lietuvių bažnyčioje, kur eidavome kiekvieną sekmadienį. „Angliški namai“ bendraudavo su manimi per angliškas knygas, o „lietuviški“ – per gyvus tėvų pasakojimus. Tie pasakojimai būdavo tokie liūdni, kad primindavo istoriją apie prarastą Troją arba antrąją „Eneidą“: Trojai kritus, kelio atgal nebėra. „Angliški namai“ literatūroje ir „lietuviški namai“ tėvų lūpose – abeji mano išgalvoti. Tiesa, kai buvau vaikas, mama man skaitė kelias lietuviškas istorijas. Dvi iš jų parašytos Jono Biliūno: „Brisiaus galas“ apie seną šunį, kuris svajoja, ką gero padarys šeimininkui, nors tas ateina ir jį, senuką, nušauna; „Kliudžiau“ apie berniuką, kuris pasiėmęs lanką ir strėlę negyvai perveria kaimynų katę ir, nors iš pradžių jaučiasi didvyriu, vėliau graužiasi. Trečioji „Grybų karas“, kurioje grybai susiruošia karan, tačiau dar neprasidėjus mūšiui visi sukirmija ir sutežta. Šios liūdnos istorijos buvo tikrieji mano tėvų namai, bet ne mano... Savo „lietuviškų namų“ neretai ieškodavau bibliotekose, istorijos knygose, naršydamas katalogą iki išnaktų (sako, kad naktį bibliotekoje knygos kalbasi viena su kita). Tačiau bibliotekos irgi nepasiūlė man namų, jos veikiau tapo tranzito erdvėmis, prieplaukomis. Pagaliau aš tapau tuo, kuris apsigyveno vaizduotės namuose ir, kaip sako Umberto Eco, žinodamas, kad tikrovė egzistuoja, priėmė tik įsivaizduotą pasaulį. Perfrazuočiau U. Eco žodžius taip: rimtai žiūriu į įsivaizduotą pasaulį, nes žinau, kad jis gali atsirasti iš tikrojo. Vaizduotės namai laukia manęs kaip krėsiai prieš židinį šaltą žiemos naktį. Aš gyvenu juose rašydamas. Jie mane priima, puoselėja ir keičiasi kartu su manimi.

D. Staponkutė. Kartais man atrodo, kad klasifikuoti reiktų ne rašytojus ir jų kūrinius, o šalis: istoriškai pasaulio šalys galėtų būti suskirstytos į dvi dideles grupes – imigrantų šalys ir emigrantų šalys. Gal tai supaprastinimas, tačiau paaiškinamas tuo, jog aš pati priklausau ir emigrantams, ir imigrantams. Pavyzdžiui, visi žino, kad Amerika – jos galia ir kultūra –iš dalies, kone išimtinai, buvo sukurta atplūdusių į ją žmonių, trokštančių „laisvai kvėpuoti“ (perfrazuojant

įrašą ant Laisvės statulos). Yra ir kitoks pavyzdys: Rusijos kultūra – ne jos galia – irgi beveik tokiu pat mastu buvo sukurta imigrantų pagal panašų įrašą, tik ne ant statulos, o krauju ant žemės... Iš esmės tą patį galima pasakyti ir apie Lietuvą, ir apie visus kraštus, priklausančius neapibrėžtai erdvei, vadinamai Rytų (kartais Vidurio) Europa. Išryškėja mažų mažiausiai dvi emigrantų grupės (taip pat – rašytojų). Viena jų sudaro tokie emigrantai-rašytojai kaip Adomas Mickevičius, Czelawas Miloszas, Josifas Brodskis, Antanas Venclova ir kiti – tie, kurie išvyksta iš savo gimtojo krašto. Kitoje grupėje būtų tokie kaip Balys Sruoga, rusų rašytojas Michailas Bulgakovas, graikas Nikas Kazantzakis ir kiti, išgyvenantys „vidinę emigraciją“ arba „vidinę tremtį“. „Vidinė emigracija“ yra ypatinga sąvoka... Netgi Aleksandras Puškinas tam tikra prasme buvo „vidinės emigracijos“ poetas. Jis veržėsi į užsienį, bet, nesunku nuspėti, niekada negavo caro leidimo. Puolęs į neviltį, puoselėjo keisčiausius planus, bandė prisijungti prie rusų delegacijos, vykstančios į Pekiną, ir net per karą su Turkija lydėti rusų armiją, kad tik jo pėdos galėtų paliesti „kitą žemę“. Paliesti jis palietė, bet okupuotoji Turkijos žemė, kaip jis nusivylęs pastebėjo, jau buvo spėjusi virsti rusiška. Būta ir tokių „vidinių emigrantų“, kuriems riba tarp tikrosios ir vidinės emigracijos susiliejo ir jie, nepakėlę šito, žuvo (rusų poetė Marina Cvetajeva, izraelietė Dahlia Ravikovitch)... „Riba tarp emigracijos ir mirties tokia nepastebima, – rašė M. Cvetajeva, – kaip riba tarp švelnios ir žiaurios tironijos.“ Pastarajai būdinga aklina siena (tai puikiai suprato ir išreiškė savo kūryboje *Marquisas de Sade*‘as). Valstybės, užsidariusios savo sienas, pateisina tai kurdamos išpūdingus mitus. Nors sveikas protas juos neigia, jie išlieka gyvybingi, nes sulaukia ne tik vyriausybės, bet daugybės visuomenės narių palaikymo. Politiniai kaltinimai „nepritapėliams“ visais laikais skambėdavo panašiai: „savo tautos išsižadėjimas (arba „vidinė emigracija“) tolygi savižudybei, o tai – nuodėmė ir nusikaltimas prieš Dievą“; „vidinė emigracija išreiškia priešišką požiūrį į šalies politiką“; „nors gimtajame krašte gyventi sunku, bet apleisti jį, kenčiantį negandas, nemoralu ir negarbinga“; „žmogus be gimtojo peizažo neharmoningas“; „žmogaus – ne nepriklausomas individas, o neatskirama gimtosios žemės dalis, tėvynės kraujas, jos dvasingumo ašis“; „žmogaus protas ir orumas neegzistuoja atskirai nuo tautos kolektyvinės sielos“; „žmogus – kaip embrionas, kuris be bambagyslės su Motina tėvyne, žūva“. Dauguma šiuos mitus atmetė arba kovojo su jais kaip Jokūbas su Angelu. Šitaip – kovojant ir atmetant – atsirado pati įdomiausia Rytų Europos kultūros dalis. Apie tai mėgo rašyti Tomas Venclova, nes tai buvo jo filologinių tyrinėjimų laukas. Anot jo, ne visos emigracijos – tikros jos ar vidinės – įdomios, bet daugybė jų yra pamokančios. Pavyzdžiui, iškilus XIX a. rusų poetas ir filosofas Vladimiras Pečerinas pabėgo iš

Rusijos į Vakarus, o ten atsivertė į katalikybę, vėliau įstojo į vienuolyną ir net pagarsėjo kaip knygu, kurias jis laikė erezijomis, degintojas. (Manoma, kad F. Dostojevskio romane „Broliai Karamazovai“ jis tapo inkvizitoriaus prototipu.) T. Venclova ne kartą citavo tokias eilutes iš V. Pečerino kūrybos: „O, kaip saldu nekęsti savo tėvynės; ir nuolat godžiai trokšti jos žūties...“. Kaip teigia T. Venclova, tai – vienas „šurpiausių pasaulinės literatūros tekstų“, tačiau jis verčia susimąstyti apie tai, kas įkvėpė parašyti šias eilutes. Jose galima išvelgti emigranto iš Rytų Europos likimą, gana tipinį jo kelionės „scenarijų“, gimstantį iš amžius brendusio žmogaus santykio su gimtąją šalimi ir jos žmonėmis.

A. Šileika. Rašytojams kelių neretai rodo istorikai. Rašytojai suka tuo keliu arba ne. Per paskutinius dešimtmečius Rytų Europa ir Lietuva tapo nebe tokiomis paslaptinomis vietomis kaip kadaise. Daugybė Vakarų istorikų prirašė apie šį regioną šūsnį knygų, o populiarī multikultūrinė politika pavertė istorijas „iš svetur“ nebe tokiomis „svetimomis“. Tačiau mane tebejaudina gyvenimiškos, asmeninės istorijos (ne biografijos). Asmeninėse istorijoje visuomet egzistuoja „vaizduotės namai“ (kažkur toli esantis kraštas). Jie visad saugūs, niekam nekelia pavojaus, teikia komfortą. Tokius namus ir kuria vaizduotė, įpūsdama jiems šilumą, leisdama jiems didėti ir augti, jei tik ji nori. Mano vaizduotės Lietuva irgi labai skiriasi nuo tos Lietuvos, kurią stebiu šiandien, lankydamas savo sūnų, gyvenantį ir dirbantį Vilniuje. Užsukęs į „Maximą“, ar „Rimi“, ar „Norfą“ apsipirkti, suvokiu, kad „Maximos Lietuva“ nieko bendra neturi su mano „vaizduotės namais“ ir kad namų ieškojimas amžinas kaip pasaulis.

Antano Šileikos romanai, išversti į lietuvių kalbą: „Laikiniai jūsu“, „Basakojis bingo pranešėjas“ (2018 metų knyga), „Pirkiniai išsimokėtinai“, „Pogrindis“, „Bronzinė moteris“.

Dalios Staponkutės esė rinktinė „Lietumi prie saulę“ ir esė-romanas „Iš dviejų renkuosi trečią. Mano mažoji odisėja“ (2015 metų knyga).

Užrašė Dalia Staponkutė

Straipsnis spausdintas metraštyje „Pasaulio lietuvis“, 2020 metai Nr. 583.